

Automatiskt avslag på utkomststödsfaktura och beslut vid uteblivet vårdbesök

1. Allmänt

Utkomststödet är ett ekonomiskt stöd inom socialvården som beviljas i sista hand och syftet med det är att trygga en persons och familjs utkomst och främja möjligheterna att klara sig på egen hand. Med hjälp av utkomststödet tryggas minst den oundgängliga utkomst som en person och familj behöver för ett människovärdigt liv.

En mjukvarurobot behandlar de fakturor för hälso- och sjukvård som privatpersoner lämnat in. Fakturan kan avslås automatiskt om det är fråga om en hälso- och sjukvårdsavgift som har fastställts för ett uteblivet vårdbesök. En sådan avgift ersätts inte i samband med det grundläggande utkomststödet. Vid automatisk behandling ska förutom rätt typ av faktura även vissa andra villkor uppfyllas. Ett administrativt förmånsbeslut ges till kunden skriftligen. Beslutet skickas till kunden via Folkpensionsanstaltens e-tjänst (MittFPA) och på kundens separata begäran även per post.

2. Förvaltningslagens villkor för automatiserat avgörandeförfarande

Det automatiserade avgörandeförfarandet baserar sig på 8 b kap. i förvaltningslagen. Automatiserade beslut om utkomststöd uppfyller de krav som anges i 8 b kap. i förvaltningslagen. Ärenden som avgörs automatiserat förutsätter inte prövning från fall till fall. Avgörandet träffas utifrån behandlingsregler som fastställts på förhand av en fysisk person. I reglerna anges de begränsningar enligt vilka ett avgörande alltid överförs till en fysisk person. Det automatiserade förfarandet är begränsat till att endast gälla privatpersoner som har lämnat in en faktura från hälso- och sjukvården där den avgift som anges gäller ett uteblivet vårdbesök.

Enligt 53 f § 1 mom. i förvaltningslagen är en förutsättning för automatiserade avgöranden att den fysiska person som avgörandet avser avgiftsfritt till alla delar får begära omprövning av avgörandet genom en omprövningsbegäran enligt 7 a kap. eller ett jämförbart rättsmedel som behandlas hos den myndighet som har fattat beslutet eller hos en myndighet som hör till samma personuppgiftsansvarig som den beslutande myndigheten. Ändring i beslut om grundläggande utkomststöd kan sökas genom begäran om omprövning. Ett beslut av FPA:s center för omprövning får överklagas hos förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdomstolens beslut får sedan överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Med stöd av 53 g § 1 mom. i förvaltningslagen ska det av förvaltningsbeslutet framgå om ärendet har avgjorts automatiserat samt var det beslut om införande som avses i 28 d § i

15.4.2026

lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen finns att tillgå. I ett förvaltningsbeslut som Folkpensionsanstalten fattar automatiserat anges att ärendet har avgjorts automatiserat på det sätt som avses i 53 e § i förvaltningslagen. I förvaltningsbeslutet antecknas dessutom adressen till Folkpensionsanstaltens webbplats, där detta beslut om införande finns att få. Med stöd av 53 g § 3 mom. i förvaltningslagen anges inte namn på en person som ger ytterligare uppgifter i beslutet. I beslutet anges dock kontaktuppgifter, så att personen som avgörandet avser vid behov kan begära ytterligare information om beslutet.

3. Förvaltningslagens förutsättningar för automatiserat avgörandeförfarande

Enligt 28 a § 1 mom. i informationshanteringslagen ska myndigheten dokumentera uppgiftsfördelningen mellan de personer som ansvarar för att skyldigheterna enligt 6 a kap. i informationshanteringslagen fullgörs. Folkpensionsanstalten har dokumenterat uppgiftsfördelningen i ett separat dokument.

Enligt 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen ska myndigheten säkerställa att behandlingsreglerna för ett automatiserat beslutsförfarande dokumenteras så tydligt och heltäckande att deras lagenlighet kan påvisas. Av behandlingsreglerna ska det särskilt framgå hur man säkerställer att beslutsförfarandet är icke-diskriminerande, hur ärendet utreds tillräckligt och korrekt, inklusive hörande, samt hur avgörandet motiveras eller varför det inte behöver motiveras. Folkpensionsanstalten har dokumenterat behandlingsreglerna i ett separat dokument.

Enligt 28 b § i informationshanteringslagen ska myndigheten innan ett automatiserat beslutsförfarande införs och när förfarandet ändras under användningstiden säkerställa att förfarandet motsvarar den dokumentation som avses i 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen, dvs. behandlingsreglerna för förfarandet. Dessutom ska myndigheten säkerställa ett gott språkbruk i automatiserat upprättade handlingar som ges till personen som avgörandet avser och att de centrala åtgärderna inom kvalitetssäkringen dokumenterats. Enligt 28 c § i informationshanteringslagen ska myndigheten övervaka kvaliteten och innehållets felfrihet i ärenden som avgörs automatiserat. I bestämmelsen föreskrivs också om riskhantering och planering av förfarandet för att korrigera upptäckta fel. Vid Folkpensionsanstalten har verksamhetssätten för kvalitetssäkringen och kvalitetskontrollen dokumenterats och de personer som ansvarar för kvalitetssäkringen och kvalitetskontrollen har utsetts.

Folkpensionsanstalten har innan det automatiserade beslutsförfarandet infördes försäkrat sig om att förfarandet motsvarar de uppgjorda behandlingsreglerna genom att testa förfarandet på ett heltäckande sätt. Dessutom har Folkpensionsanstalten genom språkvårdsåtgärder försäkrat sig om att de automatiserade besluten formuleras med ett gott språk.

15.4.2026

Folkpensionsanstalten har dokumenterat hur kvaliteten på det automatiserade beslutsförfarandet övervakas efter införandet. Kvalitetskontrollen genomförs i regel genom slumpmässigt urval av vissa automatiska beslut för manuell granskning. Förfarandena för hantering av eventuella felsituationer har planerats och dokumenterats.

4. Förteckning över handlingar som ligger till grund för beslutet om införande

Konsekvensbedömning av dataskyddet
Beskrivning av behandlingsåtgärden
Kvalitetssäkringsdokumentation och kvalitetskontrollplan

5. Förvaringstid

Om det automatiserade beslutsförfarandet tas ur bruk, bevarar Folkpensionsanstalten detta beslut om införande även därefter i minst fem år. Tidsfristen inleds i början av följande kalenderår efter att förfarandet tagits ur bruk.

6. Sökande av ändring

Det här beslutet kan inte överklagas.

7. Tidpunkt för införandet och beslut om införandet

Automatiserade beslut infördes 1.6.2026. Beslutet om införandet fattades av utvecklingsenhetens chef Pirkko Kilpeläinen.

8. Närmare information

Närmare information om förfarandet för automatiserat beslutsfattande fås på servicenumret för utkomststödet 020 692 227 eller per brev på adressen Folkpensionsanstalten, Registratorskontoret, PB 450, 00056 FPA. E-post: kirjaamo(a)kela.fi